

KRİZE MÜDAHALE BECERİLERİ EL KİTAPÇIĞI

GİRİŞ

Günümüz dünyası insanı, artık bir değer olarak öne çıkmakta ve her birey özel olarak görülmektedir. Bu anlayışın bir sonucu olarak dünyanın herhangi bir noktasında insanlar fiziksel ve ruhsal olarak zorlu yaşam olayları ile karşı karşıya kaldığında, yardım kuruluşları, sivil toplum örgütleri, devlet fonları çok hızlı bir şekilde harekete geçmekte ve müdahale etmeye çalışmaktadırlar.

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın yaşantılarında karşılaştığı travmatik durumları onlara zarar vermeden fark edebilmek gerekiyor. Bu travmatik durumların etkilerini ortadan kaldıracak bazı durumlarda ise uzman desteğine ihtiyaç duyuluyor. Buradan hareketle öğretmenlerimizin hayatın olağan akışı içerisinde ortaya çıkabilecek istenmeyen durumlara karşı hazırlıklı olmalarını sağlamak amacıyla Zafer Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen Krize Müdahale Becerileri Eğitimini Kütahya MEM AR GE birimi olarak gerçekleştirdik. Bu eğitimin bir çıktısı olarak da bu kitapçıyı hazırlayıp sizlere sunuyoruz.

Okullardaki rehber öğretmenlerimize karşılaştıkları bir kriz ya da travma durumunda kılavuz olması amacıyla hazırlanmış olan bu kitapçık sayesinde öğretmenlerimiz müdahale etmekle kalmayıp süreci nasıl yöneteceklerine dair deneyimler de kazanacaklardır.

TRAVMA VE KRİZE MÜDAHALE BECERİLERİ EĞİTİMİ

1.BÖLÜM

TRAVMA VE KRİZ

Travma ve Kriz, insanı farklı yönlerden olumsuz etkileyen, baş edilmesi güç ve normal yaşam şartlarını zorlaştıran olaylar ve durumlardır. Doğal yollarla ya da bir dış etkiyle meydana gelen bu olayların genel özellikleri şöyledir;

- Bireyin hayatını tehdit eder,
- İnançlarını tehdit eder,
- Bireyin vücut bütünlüğünü ve çevresindeki insanları tehdit eder.
- Ani ve beklenmedik şekilde oluşur.

Son yıllarda okullarda yaşanan kriz olaylarının sayısında artış görülmektedir. Teknolojinin gelişmesi ile meydana gelen, ani gelişen sosyal değişimler, daha önceden olmadığı kadar çeşitli ve ciddi krizlere eşlik etmiştir. Güncel medya haberlerindeki intiharların taklit edilmesi ile artan oranlar, cinayet, tehdit ve okulları etkileyen diğer trajediler, okullardaki toplum güvenliği için ileriye dönük önleyici ve gelişimsel plânlara gerekli kılacaktır.

Okullarda yaşanan kriz durumlarından hem öğrenciler hem de okul olumsuz etkilenmektedir. Okul personeli, krize hazırlık amacıyla daha da güçlenmeye ihtiyaç duyarken, aynı zamanda krizden sonraki dönemde de bu kriz ile başa çıkma donanımı için de kendilerini geliştirmelidirler.

Çocuklar da yetişkinlere benzer olarak yaşamlarının pek çok döneminde kayıp, doğal felâket, kaza vb. pek çok kriz türünü yaşayabilmektedirler. Okullar bu tip zorlukların atlatılmasında olumlu etkiye sahip olmalıdır. Literatürde, krize müdahale ve kriz yönetiminde, kriz durumu sıklıkla, sadece bir kaos olarak değil aynı zamanda bir fırsat olarak ele alınmaktadır (Slaikeu, 1990).

Travmatik deneyimler sonrasında ortaya çıkan değişim, travmaya maruz kalan bireyde, travma sonrası stres tepkileri ve olaya bağlı bazı bozuklukların yanı sıra, “travma sonrası büyüme” kavramıyla ifade edilen bazı gelişmeleri de beraberinde getirebilir. Travma sonrası gelişim, mücadele gerektiren ve aşırı stres içeren yaşantılar sonrası oluşan olumlu değişimleri ifade eder.

TRAVMA SONRASI STRES TEPKİLERİ (TSST)

Travmatik durumlar ya da olaylar bireylerin şemalarının, yaşadıkları yerin güvenilir bir yer olduğuna ilişkin temel psikolojik düşüncelerinin deformasyona uğramasına neden olur. Bu durum hayatlarında var olan akışın ve düzen kavramının değişmesine hatta yıkılmasına yol açar.

Yaşanan bir travma sonrasında aşağıdaki belirtilerin ortaya çıkması doğaldır.

1-İstenmeden akla gelen düşünce ve görüntüler: Bu düşünce ve görüntüler kişinin hatırlamayı isteyip istememesinden bağımsız olarak, travma sırasında olup bitenler hakkında aklına gelen anılardan oluşur. Genellikle akla travmatik olayların en acı ve sıkıntı verici bölümleri gelir.

2-Kaçınma: Kaçınma tepkisi kişinin travmatik olayla ilgili olan düşünceler, duygular, etkinlikler ve mekanlardan kaçınmasına işaret etmektedir. Kişi açısından olup bitenler o kadar acı vericidir ki kişi kendisine travmayı hatırlatabilecek her şeyden uzak durarak, olup biteni tümüyle unutmaya çalışmaktadır.

3-Fizyolojik uyarılmışlık: Anılar (görüntüler, sesler, kokular), kaçınma tepkileri gibi travmatik bir olaydan sonra ortaya çıkan belirtilerin çok güçlü bir fizyolojik temeli vardır. Travmatik olaylar insan bedeni ve zihni açısından korkunç bir şoktur ve aşırı bir fizyolojik uyarılmaya yol açabilir bu aşırı uyarılma hızlı kalp atışı, avuç içlerinin terlemesi konsantrasyon sorunları ve uyku güçlükleri gibi belirtiler ortaya çıkarabilir. (MEB, UNİCEF 2001 s.10-11)

Travma Sonrası Stres Tepkileri

Bu tepkiler 3 başlık altında incelenebilir;

1.Fizyolojik Tepkiler

- Yorgunluk, bitkinlik
- Bağışıklık sisteminin bozulması
- Somatik yakınmalar
- Uykusuzluk ve uyku sorunları
- İştah bozuklukları
- Aşırı uyarılmışlık

2.Bilişsel Tepkiler

- Algısal çarpıtılmalar
- Beden algısında değişiklik
- Travma/ zorlu yaşam olayları yordamaya ilişkin işaretlere duyarlılık
- İşitsel çarpıtılmalar: Zayıflayan sesler, güçlenen sesler
- Gerçek dışılık ve rahatsız edici imgeler
- Zaman kavramının algılanmasındaki değişiklik: Sanki zaman duruyormuş ya da çok hızlı geçiyormuş gibi.
- Olaya ilişkin zaman sırasında karışıklık (zellikle çocuklarda gözlenir)
- Grsel çarpıtılmalar
- Uzaklaşan görüntü, artan detayla

3.Duygusal Tepkiler

- Korku ve kaygılar
- kknlik
- çok
- Öfke ve huzursuzluk
- Ayrışma (dissoyasyon)
- Ailelerinden ayrı kalmaktan ya da aileyi kaybetmekten korkma
- Olayın tekrarlanma korkusu
- Yaralanmaktan ve ölmekten korkma
- znt
- Kendini suçlama
- Anlaşılmama duygusu
- Çaresizlik
- Gerginlik, sinirlilik gibi.

YAŞ GRUPLARINA GÖRE TRAVMA SONRASI STRES TEPKİLERİ

Okul öncesi ve ana okulu çağı:

Bu dönemde çocuklar tehlikelere karşı kendilerini koruyamadıklarını düşünebilirler. Güvensiz ve korkuludurlar. Bu aralıktaki çocuklar ölümün değişmez olduğunu fark edemezler. Sonuçların geri döndürülebilirliğine inanırlar. Oyunlarında felaketin bazı kısımlarını canlandırabilirler. Terk edilmekten çok korktukları için kendilerine bakılacağını ve bırakılmayacaklarını bilmek isterler.

7-11 yaş arasındakiler :

Kaybettikleri şeylerin geri gelmeyeceğini bilirler. Okul ortamına ve derslerine uyum sorunu yaşayabilirler. Dolayısıyla başarısızlık görülebilir. Gelişimi önceki döneme göre daha iyi olacağından felaketi anlayabilirler. Bu da suçluluk, başarısızlık duygusu ve öfke ile kendini gösterebilir. Regresif (geri dönüş) davranışlar görülebilir. Uyku bozuklukları vb ortaya çıkabilir.

11-14 yaş arasındakiler :

Bu dönemdeki çocuklara verilen tepkiler gerilimi, endişeyi ve suçluluk duygularını en aza indirme amacı taşımalıdır. Uyku düzensizlikleri , yeme bozuklukları, kurallara karşı gelme, agresif davranışlar, ödevlerini yerine getirmeme , okuldaki oryantasyon sorunları, fiziksel problemler(baş ağrısı, karın ağrısı, mide bulantısı, sivilcelenme gibi), tek kalma isteği ve asosyal davranışlar görülebilir.

14-18 yaş arasındakiler:

Bu aralıktaki çocuklarda ergenliğin vermiş olduğu etki ile ilgileri kendi yaş grubundaki arkadaşları üzerine yoğunlaşır. Akranlarıyla beraber olmaktan mutluluk duyarlar ve bunun herhangi bir şekilde bozulması onları fazlasıyla zer. Uyku düzenli sorunları, suçu başka tarafa yönlendirme eğilimi, iştahaslılık, fiziksel problemler(baş ağrısı, karın ağrısı, mide bulantısı, sivilcelenme gibi),ařırđı kuruntu, uyuşukluk, konsantrasyonda bozulma, hayatı sonlandırma üzerine düşünceler, suçluluk duyguları, yoğun öfke duygusu, ödevlerini reddetme, okula karşı ilgisizlik görülebilir.

evresine karşı tecrübeli ve bilgili görünme gereksinimi duyarlar. Yařadıklarđnı akranlarıyla paylaşmaya ihtiyaç duyarlar. Felaketten sonra ayakta kaldıkları için kendilerini güçlü, ölümsüz gibi hissedebilirler ve bu onları pervasız/umursamaz davranışlara ve tehlikeli riskler almaya yönlendirebilir. Tepkileri karışıktır. Yaşadığı felaket onda dünyanın güvenli olmadığı hissini oluşturabilir. Bu dönemde aileleriyle tartışmayı beceremeyebilirler.

BELİRTİLERİ NE ZAMAN CİDDİYE ALALIM ?

Travmatik yaşantılardan sonra bireylerin büyük bir kısmının birkaç ay boyunca bu tip tepkiler göstermesi normal olarak görülmelidir. Tepkiler altı aydan uzun sürerse ve altı ay içerisinde toparlama görülmez ise, artmaya devam ederse , günlük yaşamda uyku bozukluklarına; iř, aile ve okul yaşamında güçlüklere sebep olursa, uzman yardımı alınması gerekir.

2.BÖLÜM

OKULLARDA KRİZE MÜDAHALE

Toplumumuzun en değerli varlıkları ve geleceği olan çocuklarımızın en çok zaman geçirdikleri yerlerden biri olan okullarımızın kriz durumlarına hazırlıklı olması ve okulda şiddetin önlenmesi için bazı güvenlik önlemlerinin alınması çocuk ve gençlerimizin ruh sağlığı için kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Son yıllarda cinsel taciz, şiddet davranışları, terör olayları, okulda çatışma vb. olaylar önemli kriz durumları olarak dikkat çekmektedir. Bir okulda, okul servisinin kaza yapması, bir öğrenci/ öğretmen kaybı ya da yaralanması, bir kazaya tanık olma, akran zorbalığı gibi olaylar da krize sebep olabilir. Çünkü çocuğun bunu nasıl anlamlandıracağını ve çocuk üzerine nasıl etki edeceğini bilemeyiz.

Kriz anında okulun vermesi gereken tepkiler vardır ve karmaşa yaşanmaması ve sürecin kontrol altında tutulabilmesi için buna önceden hazırlıklı olunması gerekir. Okulun görevi öğrencileri ve personelini en kısa zamanda günlük yaşam düzenlerine kademeli olarak geri döndürmek ve krizin etkileri ile başa çıkma-ya çalışmaktır. Krize, doğru müdahale için öncelikle bir müdahale ekibinin kurulması, ekibin görevinin belirlenmesi, krizin türüne göre uygulanacak programın oluşturulması ve işletilmesi gerekir.

Kriz durumlarıyla başa çıkma yöntemlerini geliştirip en kısa sürede normal işleyişe dönmek ve ileride krizin tekrar ortaya çıkmasını önleyecek faaliyetleri yapmak, yapılacak olan çalışmaların nihai hedefini oluşturur. Bu hedefe yönelik olarak;

- Okulda şiddet ve krizi önleyici çalışmalar yapmak,
- Acil bir durum karşısında etkilerin en aza indirilmesi için müdahale etmek,
- Kriz sonrası etkilenen kişilere destekleyici çalışmalar yaparak kriz ile başa çıkma becerilerini güçlendirmek gerekir.

Kriz durumundan sonra okulun normal fonksiyonlarını yerine getirmesi beklenemez. Böyle bir duruma hazırlıksız yakalanmak, acele ve yanlış kararlara yol açabileceğinden durumu daha da kötüleştirebilir.

Ortaya çıkan bir kriz ile baş edebilmek için önce krize müdahale ekibi oluşturulmalıdır. Her okul, kriz öncesinde, kriz anında ve kriz sonrasında yapılacak işlerin yetki ve sorumluluğunu okul ve yerel topluluğa ilişkin çeşitli bilgi ve becerilere sahip kişilere devrederek etkin bir müdahale planı yaparak süreci yönetebilmelidir.

Okulda Şiddetin Önlenmesi ve Krize Müdahale Ekibi Başkanı okul müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısıdır.

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ YOL HARİTASI

Müdahale “şimdi ve burada” ilkesine odaklanır. Bireyin kişisel gelişimi ve geçmişindeki olaylarla daha az ilgilenilir. Terapi, ana hatlarıyla, duygusal boşalım için desteğin ve sorun çözme tekniklerinin geliştirilmesini kapsar. Kişi, yeni çözümler bulmaya teşvik edilebilir veya sorun daha önce göz ardı edilmiş çözümlerin yeniden gündeme getirilebileceği şekilde yeniden tanımlanır. Terapistin yaklaşımı, etkin ve çoğu zaman yönlendiricidir. Müdahale yoğun fakat zamanla sınırlıdır. Ailenin, arkadaşların ve sosyal kuruluşların destekleri daha çok harekete geçirilir.

Kriz müdahale çalışmaları bir tedavi süreci değildir. Amaç bu krize maruz kalan kişilere ilk müdahalede bulunarak yaşadığı acının azaltılması ve devam eden süreçte ortaya çıkabilecek olumsuz etkilerin önlenmesidir.

OKULDA ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE KRİZE MÜDAHALE EKİBİ ÜYELERİ

- 1- Okul Müdürü,
- 2- Bir Müdür yardımcısı,
- 3- Okul rehber öğretmeni/öğretmenleri ,
- 4- Bir öğretmen (Okul Öğretmen ve Öğrenci sayıları dikkate alınarak sayı arttırılacaktır)
- 5- Bir öğrenci temsilcisi,
- 6- Okul Aile Birliği Başkanı, Ve sağlanabiliyorsa;
- 7- Bir güvenlik görevlisi
- 8- Bir doktor veya hemşire.

Not : Gerektiğinde okul müdürü okulun ihtiyaçları doğrultusunda ekibe yeni üyeler alabilir.

KRİZE MÜDAHALE PLANI HAZIRLANMASI

- 1) Kriz Ortaya Çıktığında Atılacak Adımların Belirlenmesi:
 - a) Üyelerin isimleri, görevleri
 - b) Kriz iletişim merkezinin belirlenmesi,
 - c) Kriz yönetim merkezinin belirlenmesi,
 - d) Psikolojik danışma hizmeti verilecek merkezlerin belirlenmesi.
- 2) Tüm Kurum Personeline Yönelik Eğitim Çalışmalarının Belirlenmesi:
 - a) Kriz durumunda uyulacak kurallar,
 - b) Kriz belirtileri,
 - c) Krizi önlemeye yönelik etkinlikler.

KRİZE MÜDAHALE OKUL EKİBİNİN GÖREVLERİ

1. Okul Eylem Planının hazırlanması ve geliştirilmesi, bu planın İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığıyla bağlı bulunan RAM'a gönderilmesi.
2. Okul Eylem Planının geliştirilmesi ve uygulanmasında, okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi, şube, brans, ve zümre öğretmenleri, yönetim, öğrenci temsilciliği ve okul/aile birliği arasında gerekli koordinasyonun sağlanması,
3. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün eşgüdümünde sağlık, sosyal hizmet, emniyet, üniversite, sivil toplum kuruluşları, eğitim sendikaları gibi birim, kurum ve kuruluşların desteklerinin alınması.
4. Okul içi ve okul dışı risk faktörlerinin belirlenmesi ve bu faktörleri ve/veya etkileri en aza İndirecek tedbirlerin alınması,
5. Okul içinde eylem planı kapsamında yapılan çalışmaların değerlendirilmesi, değerlendirme sonuçlarının uygulamada karşılaşılan sorunlar ve öneriler ile birlikte her dönem(yılsonu) sonu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderilmesi.
6. Okulda çalışan eğitim öğretim sınıfı ve yardımcı hizmetler sınıfı personeline yönelik kriz belirtileri, krizi önlemek için yapılabilecekler ve kriz anında uyulması gereken kuralların ne olduğu ile ilgili bilgi verilmesi, personelin tamamının krize müdahale planı hakkında bilgi sahibi olmasının sağlanması.
7. Gerekli görüldüğünde çevre ve medya desteği sağlayacak bir görevli seçme ve gerekli çalışmayı yapabilmesi için önceden üst makam onayının alınması.
8. Acil durum ve yardım için gerekli malzemelerin listelenmesi, bunların sağlanması.
9. Gerekli form ve broşürlerin geliştirilmesi. Kriz durumlarıyla ilgili bilgi vermeye yönelik duyuruların şablonlarının hazırlanması
10. Genel katılımlı, krize müdahale konusunda hizmet-içi toplantılar düzenlenmesi.
11. Kriz alarmı” vererek bir kriz durumunun provasının yapılması.
12. Krize müdahale ekibinin, varsa okullarda kurulu bulunan ilkyardım ekibi gibi diğer ekiplerle de iletişim ve işbirliği içinde bulunmaları eşgüdümlü hareket etmeyi sağlayacak bir yönelim içinde olmaları krizlere karşı etkili müdahalede yarar sağlayacaktır.

NOT : Okul Krize Müdahale Ekibinden ileri düzey psikolojik destek vermesi beklenmez. Krize Müdahale Okul Ekibi üyelerinin tüm becerileri ve bilgilerinin kullanım alanı okullardaki kriz durumlarıyla sınırlıdır. Ekipler, okulların travma yaratan durumlarla kesintiye uğrayan işlevlerini, en kısa sürede tekrar işler hale getirmeye çalışmalıdır.

Okul Müdürü'nün Görevleri

- Müdahale Birimine başkanlık eder.
- Kriz anında yapılacak olan çalışmalarını kolaylaştırıcı ve zenginleştirici tedbirlerin alınması yönünde çalışmalar gerçekleştirir.
- Travmaya yaşamış öğrencilerin sağlık kurumlarına ulaşımını sağlar ve durumlarını izleyerek gereken tedbirleri alır.
- Güvenli bir okul ortamını oluşturabilmek için gerekli tedbirleri alır.
- Acil durumlarda başvurulacak kurum ve kişilerin telefon kayıtlarını tutar. (emniyet, ambulans, itfaiye, okul çalışanları vb.) ve gerektiğinde bağlantı kurar.
- Kriz anında Krize müdahale okul ekip üyelerini bilgilendirir.

Öğretmenin Görevleri

- Okul eylem planı doğrultusunda öğrenci ve velilere yönelik bilgilendirme toplantılarına katılır.
- Rehber öğretmenliğini yaptığı sınıfta travma yaşamış ya da risk altında olduğu düşünülen öğrencilere yapılabilecek çalışmalar konusunda Okul Rehberlik Servisi ile görüşerek gerekli tedbirleri alır.
- Kriz Müdahale Hizmetleri ekibindeki görevlerini yerine getirir.

Psikolojik Danışmanın Görevleri (Rehber Öğretmen)

- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde öğrencinin yanında, öğretmenleri, ailesi, arkadaşları gibi yakın çevresinin de psikososyal müdahale sürecine katılımını sağlar.
- Kriz ya da travma yaşayan/-miş öğrencilerle ilgili olarak izleme dosyası oluşturur takibini yapar.
- Kriz, travma ve bunlara karşı yapılacak olan müdahale konularında öğretmenlere, öğrencilere ve ailelerine bilgi verir ve gerekirse destek sağlar.
- Var olan kriz durumu bittiğinde Krize Müdahale Okul Ekibi üyeleri ile toplantılar yapar ve önleyici tedbirler alınmasını sağlar.

Okul Rehber Öğretmeninin, kriz anında öğrencilerle çalışırken takip etmesi gereken aşamalar aşağıda belirtilmiştir.

Psikolojik Bilgilendirme ve Anlamlandırma Toplantısı Uygulama Basamakları

Olay Aşaması:

Bu aşamada herkes olay anını tarif eder. Amaç; herkesin kafasında olay anı ile ilgili açık ve net bir resim oluşmasıdır.

- Olay aşamasında katılımcılardan olayı ayrıntılı bir şekilde anlatmaları istenmelidir.
- Grup üyelerine kültürel normlar takip edilerek söz verilmelidir (soldan, sağa).
- Katılımcıların olaylara ilişkin bütün bir tablo oluşturmalarında grubun yardımı alınmalıdır.
- İlişkilerin geliştirilmesi takip edici sorularla kolaylaştırılmalıdır.
- Olay aşamasının bitiminde, belirgin olmayan veya atlanmış noktalar kalmış ise grubun tamamından olaylara ilişkin ek bilgiler alınmalıdır.

Düşünce Aşaması:

Bu aşamada olay anında veya hemen sonrasında ne düşünüldüğü (akıldan ilk geçen) paylaşılır.

- Zaman içindeki sıralama takip edilmelidir. (önce akla gelen ilk düşünce, sonra diğer düşünceler)
- Kararlar ve etkinlikler üzerine odaklanılmalıdır.
- Zihinsel mobilizasyonu yansıtan unsurlar bulunmalıdır.
- Düşüncelerle yansıtılan açık veya gizli kalmış hislere ilişkin temaların ayırımına varılmalıdır.
- Bazı “ifade edilmemiş” düşünceler nelerdir? Grup sürecindeki paylaşımlarla ortaya çıkarılmaya çalışılır.

İzlenim (Duygu) Aşaması :

Bu aşamada olay anında ve hemen sonrasında neler hissettiği sorulur. Duygular paylaşılır. Hangi duyu kanalıyla (görüntü, ses, koku, tat) başlanılacağına grup karar vermelidir.

- Her kanal üzerinde yeterince zaman harcanmalıdır.
 - Grubun, olan en kötü olaylar hakkında konuşmasına olanak verilmelidir.
 - İzlenimlerin farklı unsurları detaylı bir şekilde araştırılmalıdır.
 - Grubun kimi üyelerinin duygusal izlenimler geliştirmediği durumlarda dikkatli olunmalıdır.
 - Dehşet verici izlenimler yaşamış katılımcılara bireysel yardım temin edilebilir.
- Tepki (Semptom) Aşaması:
- Bu aşamada olaydan bugüne kadar gösterilen tepkiler (fiziksel, duygusal, davranışsal) hakkında daha ayrıntılı konuşulur.
- Düşünce ve izlenimlere ilişkin sorular genellikle kişiyi “duygu yüklü” cevaplara yönlendirir.
 - Katılımcıların, kendileri için en çok önem taşıyan konular üzerinde konuşmalarına olanak verilmelidir.
 - Zaman sıralaması izlenmelidir (hemen, sonrası ve şu an).
 - Davranışsal tepkiler, somatik tepkiler ve hisler işlenmelidir.
 - Tepkiler, kişinin üzerinde yoğunlaşmadan alınmalıdır.
 - Olayın en kötü yanı sorgulanmalıdır.

Normalleştirme (Bilgilendirme) Aşaması:

Bu aşamada Herkese gösterdikleri tepkilerin normal olduğu ve anormal bir duruma gösterilebilecek normal tepkiler olduğu hatırlatılmalı. Ortaya konan düşünce ve tepkiler gözden geçirilmeli ve yorumlanmalıdır.

- Tepki türlerinin ve tepkilerin beklenen gidişatı tasvir edilmelidir. Yardım için ne zaman başvurulacağı konusunda tavsiyelerde bulunulmalıdır.
- Stresle başa çıkabilme, dışavurum stratejileri, kontrol stratejileri hakkında bilgi verilir, sorular için zaman tanınır.

Bitiş (Baş etme) Aşaması:

Bu aşamada herkesle, ayakta kalmak ve bütün bu yaşananlarla baş etmek için nelerin yararlı olduğu paylaşılır.

- Grubun öğrendiklerine ve geleceğe odaklanılır.
- Gerek duyulduğu durumda diğer bir bilgilendirme için bir gün belirlenir, mevcut takip kaynakları hakkında bilgi verilir.
- Toplantı sonrası, bir süre toplantı yerinde kalınması önerilir.
- Toplantının sona ermesinden hemen sonra, risk altındaki katılımcılarla iletişim kurulur.

Grubun baş etme becerileri ve güçlü yanları bu aşamada özellikle vurgulanır.
(MEB. UNİCEF. 1999)

KRİZ DURUMLARINDA YAPILACAKLAR

- 1- Kriz durumu ile ilgili veya kriz durumu yaratacak olan olayla ilgili bilgi veren kişi bu bilgiyi başka bir yerde söylememesi konusunda uyarılır.
- 2- Gelen bilginin doğruluğu teyit edilir.
- 3- Kurum personeli bilginin yayılmaması konusunda uyarılır.
- 4- Olay doğrulanırsa Okul Krize Müdahale Ekibi olaya/vakaya ilişkin gözlem ve değerlendirmelerini toplu bir şekilde muhafaza edebilmek amacıyla “Kriz Müdahale Ekibi Görüşme ve Gözlem Formu” (FORM 1) kullanarak gerekli müdahale çalışmaları yapar.
- 5- Var olan durumun Okul krize müdahale ekibi tarafından çözüme ulaştırılamayacağı anlaşılırsa ya da uzman yardımı gerekiyorsa okul krize müdahale ekibi tarafından “Kriz Müdahale Formu” (FORM 2) doldurularak İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü durumdan haberdar edilir/ gönderilir.
- 6- Okul Rehber Öğretmeni tarafından, kendi görev ve etik alanı çerçevesinde ilgili vakaya/olaya ilişkin “Gözlem Raporu” (FORM 2) hazırlanarak Kişiyel Özel Gizlilik derecesinde Okul Müdürlüğüne sunulur.
- 7- Okul Krize Müdahale Ekibi okul ortamında çözemeyeceği kriz durumlarında ilde veya ilçede oluşturulan “RAM Krize Müdahale Ekibinden” yardım talebinde bulunur.
- 8- “RAM Krize Müdahale Ekibi” olay yerine giderek Okul Krize Müdahale Ekibi ile birlikte çalışmaları organize ve tüm gözlem ve bilgileri “Kriz Müdahale Ekibi Görüşme ve Gözlem Formu” (FORM 1) kayıt eder ve müdahale çalışmaları kapsamında 2 nüsha “Kriz Müdahale Ekibi Vaka Değerlendirme Raporu”(FORM 5) düzenleyerek 1 nüshasını okul müdürlüğüne sunar 1 nüshasını da yanına alır. Bu kapsamda Krize müdahale çalışmaları takip edilir.

GÖRÜNÜRLÜK FAALİYETLERİ

Logo

Afiş

Roll-Up Banner

FORM 1

KRİZE MÜDAHALE GÖZLEM EKİBİ BİLGİ FORMU

Okul:		Tarih:	
Yönetici Sayısı		Öğretmen Sayısı	
Sınıf Seviye ve Sayısı		Öğrenci Sayısı	
Eğitim Şekli :	() Normal Öğretim () İkili Öğretim		
Sosyo-Kültürel Düzey:	() Alt () Orta () Üst		
Toplantı Salonu	() Evet () Hayır	Koltuk Sayısı	
Bireysel Görüşmeye Uygun, Kullanılabilecek Oda Sayısı			

OLAY:

- () Trafik Kazası () İntihar
 () Şiddet () İstismar
 () Okul Sisteminden Birinin Kaybı-Ölümü () Doğal Afet
 () Diğer.....

OLAY / DURUM

--

OLAY MEYDANA GELDİĞİ ANDAN İTİBAREN NELER YAPILMIŞTIR?

1-
2-

OLAYDAN ETKİLENEEN GURUBUN BİLGİLERİ

Sıra	Adı Soyadı	Kişinin Unvanı	Etkilenme Durumu

ÇALIŞMADA ÖNCELİKLİ KİŞİ VE GURUPLAR

1-
2-

KİMLERLE GÖRÜŞÜLDÜ, İLETİŞİM BİLGİLERİ (CEP TEL- EMAIL- OKUL TEL)

Sıra	Adı Soyadı	Görevi	Cep Tel	Elektronik Posta

KRİZE MÜDAHALE GÖZLEM EKİBİ NELER YAPTI?

1-
2-

ÖNCELİKLİ YAPILMASI PLANLANAN ÇALIŞMALAR:

1-
2-

TRAVMA MÜDAHALESİNİ KOLAYLAŞTIRACAK VEYA ZORLAŞTIRACAK HUSUSLARLA İLGİLİ GÖZLEMCİNİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ:

--

KRİZE MÜDAHALE GÖZLEM EKİBİ

Sıra	Adı Soyadı	Kurumu	Cep Tel	Elektronik Posta

FORM 2

TRAVMA ve KRİZE MÜDAHALE EKİBİ GÖZLEM ve BİLGİ FORMU

Kurum		Tarih	
Adres		Kurum Telefon	
Yönetici		Cep Telefonu Email	
İrtibat Kişisi Görevi		Cep Telefonu Email	

OLAY/DURUM:

() Trafik Kazası () İntihar Girişimi () İntihar () İstismar
 () Doğal Afet () Şiddet () Okul Sisteminden Birinin Kaybı-Ölümü
 () Diğer.....

KURUM

Yönetici Sayısı:		Öğretmen Sayısı:	
Öğrenci Sayısı		Sınıf Seviye ve Sayısı:	
Eğitim Şekli	() Normal Öğretim	() İkili Öğretim	
Sosyo-Ekonomik Düzey:	() Alt	() Orta	() Üst
() Konferans Salonu	() Grup Toplantı Salonu
() Ekip Çalışma Odası	() Bireysel Çalışma Odası

Krizle Müdahale Ekibi:

S	Adı Soyadı	Kurumu	Cep Tel	Elektronik Posta

OLAY / DURUM

YAPILAN ÇALIŞMALAR

--

GÖZLEM ve ÖNERİLER

--

UYARILAR: (Trauma Müdahalesini Kolaylaştıracak ve ya Zorlaştıracak Hususlarla İlgili Görüş ve Öneriler)

--

Çalışmada Öncelikli Kişi ve Gruplar

S	Adı Soyadı	Kişinin Unvanı	Etkilenme Durumu

Form 3

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ GÜNLÜK KURUM RAPORU

Kurum		Tarih	
Adres		Kurum Telefon	
Kriz Durumu			

Yapılan Çalışmalar:

--

Planlanan Çalışmalar:

--

Okulunuzda Yaşanan Kriz Durumunun Sağlıklı Atlatılabilmesi Ve Sürecin İyi Yönetilmesi İçin Yapılması Gereken Tavsiye ve Öneriler:

--

Kriz Müdahale Ekibi:

S	Adı Soyadı	Kurumu	Cep Tel	Elektronik Posta

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ GÜNLÜK RAPOR

Form 4

Kurum		Tarih	
Adres		Kurum Telefon	
Kriz Durumu			

1	Okul Yönetimi İle Yapılan Çalışmalar	
2	Rehberlik Servisi İle Yapılan Çalışmalar	
3	Öğretmenler İle Yapılan Çalışmalar	
4	Sınıflarla Yapılan Çalışmalar	
5	Bireysel Çalışmalar	
6	Aileler İle Yapılan Çalışmalar	
7	Planlama Ve Hazırlık	
8	Sonraki Çalışmalar İçin Öneriler	

KRİZE MÜDAHALE EKİBİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Kurum		Tarih	
Adres		Kurum Telefon	
Kriz Durumu			

1	Okul Yönetimi ile yapılan çalışmalar	
2	Rehberlik Servisi ile Yapılan Çalışmalar	
3	Öğretmenler ile Yapılan Çalışmalar	
4	Sınıflar ile Yapılan Çalışmalar	
5	Bireysel Görüşme Çalışmaları	
6	Aileler ile Yapılan Çalışmalar	
7	Karşılaşılan Güçlükler	
8	Sonraki Çalışmalar İçin Öneriler	

Form 6

BİREYSEL GÖRÜŞME FORMU

Görüşmeyi Yapan :	Tarih:
Görüşme Saati :	Görüşme Mekanı:
Danışan Adı Soyadı:	Sınıfı:
Olaydaki Konumu:	

Kişisel , Aile ve Okul Bilgileri (Rehberlik servisinden bilgi alınır) :

Olay:

Olaya İlişkin Düşünceleri:

Olaya İlişkin Duyguları :

Olay Anından Bugüne Kadar Neler Yaşadı:

Başetme Becerileri :
Güçlü Yanları :
Olay Olmadan Önceki Sen ile Olay Sonrasındaki Sen Arasında Değişen Nedir?
<p>Psikolojik Bilgilendirme: (Aşağıdaki metin örnek bir bilgilendirmedir. Size yol göstermesi amacıyla yer verilmiştir.)</p> <p>Öncelikle, yaşantılarını duygu ve düşüncelerini benimle samimi bir şekilde paylaştığın için teşekkür ederim.</p> <p>Görüyorum ki; yaşadığın bu durum karşısında kendinle ilg o günden bugüne birçok şey yaşamışsın (Görüşmeyi kısaca özetleyin. Olumsuz yaşantılardan kısaca söz edin ama daha çok olumlu tepkilerini ve baş etme becerilerini bir kez daha vurgulayın.) Yaşadığın bu olay sonrasında vermiş olduğun tepkiler son derece normal. Zaman zaman kendini üzgün, isteksiz ve yorgun hissedebilirsin. Eskiye oranla yaptığın bazı işlerden keyif alamayabilirsin. Bu olayı rüyalarında görüp uyku problemleri yaşayabilirsin. Bize acı veren olaylar karşısında ortaya çıkan duygularımızı yaşamalıyız. Acını / yasını yaşamana izini ver. Şu an duygularının doğal akışında yaşanmasına engel olmak ilerleyen günlerde kendini daha kötü hissetmene yol açabilir. Bu tepkiler her geçen gün biraz daha azalacak. Her gün bir önceki günden daha iyi olacak. Gün geçtikçe yas tepkilerin azalmıyor artıyorsa bir uzmana başvurmanı öneririm.</p> <p>Kendine yakın hissettiğin kişilerle duygularını paylaşmak sana iyi gelecektir. Duygu ve düşüncelerini yazmak sana yardımcı olabilir. Bu günlerde kendini iyi hissettirecek aktivitelerde bulunabilirsin. Gördüğüm kadarıyla yaşadığın bu zor durumla bu güne kadar çok iyi baş etmişsin. Kendinle ilgili bir çok şeyi keşfetmişsin.</p>
Danışmanın Önerileri :

0274 280 43 94-43 95

0274 280 43 00

0274 280 43 98

/kutahyamem

/kutahyamem

@/kutahyamem@meb.gov.tr

ARGE

